FALAKATA COLLEGE

B.A. Test Examination 2018

Subject - Sanskrit (Hons.)

Paper - III+IV

Full Marks - 100 | Time - 4 hrs.

विभाग-क

1. प्रश्नद्वयं समाधेयम् : 12x2=24

क) ऋग्वेदस्य संवाद्सुत्कस्य वा दार्शनिक सुत्कस्य विषये विशदि आलोच्यताम् ।

ख) संस्कृत नाटकस्य उत्पत्तिविषये वा रामायणस्य प्रभाव विषये विशादि आलीच्यताम् । (संस्कृतभाषया)

2. राकस्य टिप्पणी कार्या : 6

वृद्द्देवता, सायण, गीतगोविन्दम्, कुमारसम्भवम्

३.क) प्राचीनभरतस्य वास्तुशास्त्र वा ज्योतिष शास्त्र विषये आलोच्यताम् । 10

अथवा

ख) अर्वाचीनकाले विरचितानां लाघुकथानां वा नाटकस्य विकाश यात्रा विषये विशदि आलोच्यताम् । 10

4. टिप्पणी कार्या : (एकस्य) 5

नागार्जुन, चरकसंहिता, वेलाशेषे, जननि

विभाग-ख

5. ब्रह्मचारिणां कर्तव्यविषये वाधर्मविषये मनुना यद् उपदिष्टं तद् विशदि आलोच्यताम । 10

6. व्याख्याकार्या : (एकस्य) 5

क) वेदोऽखिलो धर्ममूलं स्मृतिशीले च तद्विदाम् ।
आचारश्चैव साधूनामात्मानस्तुहिरेव च ।।

ख) वेद स्मृति सदाचारः स्वस्य च प्रियमात्मनः ।
रातच्चतुर्विधं प्राहुः साक्षाद्धमस्यि लक्षणम् ।।

7. याज्ञवल्क्यमतानुसरिण साक्षी वा स्त्रीधन विषये आलोच्यताम् । 10

अथवा

कौटिल्यस्य मतानुसरिन इन्द्रिजय च आत्मरक्षा विषये विशहि आलोच्यताम् ।

8. टिप्पणी कार्या : (राकस्य) 5

क्रीतानुशाय, संसृष्टि, पञ्चाङ्गमन्त्र, मात्स्यन्यय

9. द्वयी सुत्रस्य व्याख्या कार्या : 5x2=10

शिवादिभ्यीऽण्, अत इञ्, ण्वुलतृचौ, ह्रस्वस्य पिनि कृति तुक, किितच, तस्य विकारः, कर्मण्यण्

10. प्रतिविभागादेकैकमादाय साकुल्येन त्रयाणां पदसाधनं क्रियताम् : 3x3=9

क-विभागः

कर्ता, पाकः, दर्शकः, कारकः शिष्यः

ख-विभागः

दाशरथि, समाजिकः, कौन्तेय, शिक्षकः, शैव

ग-विभागः

नारी, कुमारी, नदी, भनुषी, सूरी

11. प्रतिविभागाद् एकैकं समादाय साकुल्येन त्रयाणां परिणतरूपं लिख्यताम् । 3x2=6

क-विभाग

कृ+शानच्, शास्+क्यप्, प्र-विश्+ल्यप्, चि+यत, कृ+अनीय

ख-विभाग

गुरू+इन्टन, पुरू+अण्, शिव+अण्, प्रिय+अन्टन, लघु+तमप्

ग-विभाग

मत्स्य+ङीप्, अज+टाप्, युवन+ति, सुर्य+टाप्, मनुष्य+ङीप्

अथवा

क) लघुकौमुद्यनुसारं तद्धितप्रन्ययानां वा कृत्यप्रत्ययानां प्रयोग विषये आलीक्ष्यताम् । 6

FALAKATA COLLEGE

B.A. 3rd Year Test Examination 2018

Subject - Sanskrit (Hons.)

Paper - V+VI

Full Marks - 100 Time - 4 hrs.

1. एकस्योत्तरं संस्कृतभाष्या प्रदेयम् : 10x1=10

क) "शरीरं ताबदिष्टार्थव्यवक्षिन्ना पदावली' – सवितर्कमालोच्यताम् ।

ख) 'एषां विपर्ययः प्रायोदृश्यते गौडवात्मनि' – विशद्यालोच्यताम् ।

ग) दण्डीकृतं महाकाव्यलक्षणं सविशदमालोच्यताम् ।

2. एका व्याख्या कार्या : 5x1=5

क) इदमन्धं तमः कृत्स्नं जायते भुवनत्रयम् ।
यदि शद्बाहृयं ज्योतिरासंसारं न दीप्यते ।।

ख) तदल्पमपि नोपेक्ष्यं काव्ये दुष्टं कथञ्चन ।
स्थाद् वपुः सुन्दरमपि श्वित्रेणैकेन दुर्भगम् ।।

3. एकस्योत्तरं प्रदेयम् : 10x1=10

क) भट्टिकाव्यस्य द्वितीयसर्गमवलम्ब्य शरदृतोः विवरणं दीयताम् ।

ख) "व्याख्यागम्यमिदं काव्यम्" – विशद्यामालोच्यताम् ।

4. संस्कृतभाषया व्याख्या कार्या : 8x1=8

क) तरङ्गसङ्गाच्चपलैः पलाशैर्जालाश्रियं सातिशयं दधन्ति ।
सधूमदीप्ताग्नि-रूचीनि रेजुस्ताम्रोत्पलान्याकुलषट्पदानि ।।

ख) न तज्जलं यन्न सुचारूपंकजं न पंकजं तद् यदलीनषट्पदम् ।
न षट्पदोऽसौ न जुगुञ्ज यः कलं न गुञ्जितं तत्र जहार यन्मनः ।।

5. सलक्षणं सोदाहरणं च आलोच्यताम् प्रबन्धः लिख्यताम् : (द्वयोः) 5x2=10

विभावना, अनुप्रास, दृष्टान्त, समासोक्ति, अपह्नुति

6. एकमलंकारमलम्व्य संक्षिप्तः प्रबन्धः लिख्यताम् : 10x1=10

उपमा, रूपक, अनुप्रास

7. एकस्योत्तरं प्रदेयम् : 12x1=12

क) अन्नंभट्टकृत – अभावविषये विशद्यामालोच्यताम् ।

ख) अन्नंभट्टकृत – सन्निकर्षविषये विशद्यामालोच्यताम् ।

ग) अन्नंभट्टकृत – अनुमानविषये विशद्यामालोच्यताम् ।

8. <u>वैधतां निरूपयत :</u> $2^1/_2x2=5$

क) शब्दो नित्यः कार्यत्वात् ।

ख) पर्वतो धूमवान् वह्नेः । ग) वह्निरनुष्णो द्रव्यत्वात् ।

9. <u>एकस्योत्तरं प्रदेयम् :</u> 10x1=10

क) भारतीयदर्शने चार्वाकदर्शनम् बिषये सविशदमालोच्यताम् ।

ख) भारतीयदर्शने जैनदर्शनस्य विषये सविस्तारमालोच्यताम् ।

ग) भारतीयदर्शने ईश्वरस्थानविषये सम्यगालोच्यताम् ।

10. <u>द्वयोः प्रश्नयो उत्तरं संस्कृतभाषया लेखनीयम्</u> : 5x2=10

शंकराचार्यः, रामानुजाचार्यः, मोक्षः, पुरुषार्थः, प्रकृतिः, काणादः, पतञ्जलिः

11. <u>टिप्पणी कार्या :</u> 5x2=10

क) पाण्डुलिप्याः उपादानविषये सविस्तरामालोच्यताम् ।

ख) पाण्डुलिप्याः संरक्षणं संस्करणंच विषये आलोच्यताम् ।

ग) संस्कृतः पाण्डुलिप्या इतिहासे 'पुष्पिका' विषये आलोच्यताम् ।

FALAKATA COLLEGE

B.A. 3rd Year Test Examination 2018

Subject - Sanskrit (Hons.)

Paper - VII+VIII

Full Marks - 100 Time - 4 hrs.

1. अग्नेः चारित्रिकं वैशिष्ठ्यं प्रतिपादयत । 8x1=8

अथवा,

अक्षसूक्तमाधारीकृत्य तात्कालिकी-सामाजिकावस्थां विचारायत ।

अथवा,

वैदिक दार्शनिकसुक्तानां परिचयं विशद्यालोच्यताम् ।

2. संस्कृतेन एकस्या व्याख्या कार्या : 6x1=6

क) अग्निः पूर्वेभिऋर्षिभिरीडयो नुतनैरूत ।
स देवां एह वक्षति ।।

ख) सं गच्छध्वं सं वदध्वं संवो मनांसि जानताम् ।
देवा भागं यथा पूर्वे सजानाना उपासते ।।

३. अङ्गलभाषया वङ्गभाषया वा अनुद्यताम् : 5x1=5

क) अक्षैर्मा दीव्यः कृषिमित् कृषष्व
वित्ते रमस्ववहु मन्यमानः ।
तत्र गावः कितव तत्र जाया
तन्मे वि चष्टे सवितायमर्यः ।।

ख) हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे
भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् ।
स दधार पृथिवीं ह्यामुतेमां
कस्मै देवाय हविषा विधेम ।।

4. एकस्य आलोच्यताम् : 10x1=10

क) रूद्राध्यायमाधरीकृत्य प्रवन्धमेकं सविस्तारमालोच्यताम् ।

ख) 'मनुमत्स्यकथा' आलोचनीया ।

ग) शुनशेपोपाख्यानमालोच्यताम् ।

5. अङ्गलभाषया वङ्गभाषया वा अनुद्यताम् : (एकस्य) 5x1=5

क) सत्यं वृहदृतमुग्रं दीक्षा तपो व्रह्म यज्ञः पृथिवीं धारयन्ति ।
सा नो भूतस्य भव्यस्य पत्युरूं लोकं पृथिवी नः कृणेतु ।।

ख) या ते रूद्र शिवा तनुरघेराह पापकाशिनी ।
तया नस्तन्वा शन्तमया गिरिशन्ताभिचाकशीहि ।

6. वृहदारण्यकोपनिषदनुसृत्यः व्रह्मणः स्वरूपमालोच्यताम् : 10x1=10

अथवा,

याज्ञवल्क्य - मैत्रेयी - माध्यमेन सह दार्शनिक - कथोपकथनं विशद्यालोच्यताम् ।

7. संस्कृतेन व्याख्या कार्या : (एकस्य) 6x1=6

क) अन्धं तमः प्रविशान्ति योऽविद्यामुपासते ।
ततो भूय इव ते तमो य उ विद्यायां रताः ।

ख) येनाहं नामृता स्यात् किमहं तेन कुर्याम ।

8. वैदिक समासस्य अथवा लुङ् प्रयोगस्य वैशिष्ठयं विचारयत । 10x1=10

9. द्वयस्य व्याख्या कार्या : 3x2=6

कर्तुरीप्सिततमं कर्म, येनांनाविकारः, रूच्यर्थानां प्रीयमाणः, अपवर्गे तृतीया, भावे सप्तमी, मीत्रार्थानां भयहेतुः, ध्रुवमुपायेऽ पादानम् ।

10 रेखाङ्कितानं पदानां समूत्रं सकारणं विभन्तिनिर्णयं कुरूत : (द्वयोः) 2x2=4

क) जटाभिः तापसम् अपश्यम् ।

ख) वृक्षं पुष्पं चिणोति ।

ग) विद्वान् सर्वेषां पूजितः ।

घ) नारायणाय नमः ।

11. व्याख्या कार्या : (द्वयोः) 5x2=10

सहसुपा, चार्थेद्वन्द्वः, संख्यावंशेन, द्विगुरेकवचनम्, शेषो वहुव्रीहि, चतुर्थी तदर्थार्थवलिहितसुखरक्षितैः

12. एक प्रश्नं समाधेयम् : 10x1=10

क) संस्कृतभाषायाः उपरि आर्येतरभाषाणां प्रभाव आलोचनीयः ।

ख) भर्नार-महोदृयस्य ध्वनिसूत्र-वैशिष्टयमालोच्यताम् ।

13. देवभाषया देवनागरीलिप्याञ्च निवन्धमेकं लेखनीयम् : 10x1=10

क) छात्रजीवनम्

ख) ऋतुचक्रम्

ग) वर्तमाने नैतिकतायाः गुरूत्वम्